Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Margarita decreti seu Tabula Martiniana

Martin <Gnesen, Erzbischof>

[Venedig], 2. Sept. 1486

G

urn:nbn:de:bsz:31-300308

Visual Library

¶ clericus qui res eccleſie que ſunt pauperum de-
fraudat eſt corripiendus. ſi vero eſt epūs eſt depo
nendus. x. q. ij. epus. ⁊ c. ſe.
¶ qui furē vel latronē vel raptorē; aliena cum poſ
ſit vt reſtituat non compellit: eſt ſocius fraudis
vel criminis. xiiij. q. vlti. c. ſi res.
De hac materia require vbi agitur de diuortio.

Fructus. ¶ fructus digni penitētie ſunt
icipientiū. v; d̄ peccat; dolere ⁊ d̄
futur; malis cauere. d̄ pe. di. v. circa fi. l. di. q: tua
¶ fructus virtutum ſunt ꝓficientiū quorū ē de vir
tute in virtutē progredi. d. pe. di. v. in fi.
¶ fructus ſpūs ſunt perfectoru; quorū ē beatitudi
nibus inſiſtere: v; voluntariā paupertatē dilige-
re: māſuetudinē tenere; ꝑ eterno deſiderio lugere
iuſtitiā eximere ⁊ ſitire miſericordiā; ⁊ mundiciā
ac tranquillitatē; pacis āplecti ⁊ pro obſeruatiōe
iuſtitie ꝑſecutionem pati; ⁊ ceteris ſpūs inſiſtere.
de pe. di. ij. ſiquis ſemel. §. notandūq; eſt.

Fuga. ¶ fuga peccatorū eſt elongare ſe a ter
renis ⁊ ꝓpinquis. xij. q. i. c. cui portio
¶ fugiendi ſunt honores ⁊ fugientibus offerrēdi.
viij. q. i. in ſcripturis.
¶ ſi a perſecutoribus prelati perſona queritur de-
bet fugere: ſi autem fides vel grex queritur ſe obij
cere. vij. q. i. aduerſitas. §. hoc etiam tunc.
¶ q̄ iudiciū fugit conſtat illū de iuſtitia diffidere.
xi. q. i. xp̄ianus. in fi.
¶ heretici ⁊ ſciſmatici in ꝓuincia ꝑmanentes ſunt
fugiendi. xxiiij. q. i. oēs.
¶ ad eccleſiam fugientes ſunt ab eccleſia protegen
di. lxxxvij. di. eos.

Furor. ¶ furor cōmotionis tēpore iuſtum
putat omne qd̄ facit. xi. q. iij. illa.
¶ laudabile eſt in prepoſitis ſi non furent ſ; ratio
dominetur in ipſis. xi. q. iij. illa.
¶ furor in ſapiēte talia facit de quo poſt multū ſo
let penitere. xi. q. iij. cum apud.
¶ rectores aliorum nō cum leuitate vel furore de-
bent precipitare ſententia;. xi. q. iij. ſummopere.
¶ qui poſt ſacerdotium furere inceperit ſacerdotō
non carebit niſi furia ſit periculoſa. xv. q. i. ſiqs
non. in fi.

Furtum. ¶ furtum eſt omnis illicita alie
ne rei vſurpatio. xiiij. q. v. pena-
le. xxxij. q. iiij. meretrices. circa fi.
¶ fur reputatur qui volens furari propter timorē
humanu; non furatur. de pe. diſt. i. ſi propterea.
¶ non permiſit rapina; qui furtū prohibuit. xxxij
q. iiij. meretrices.
¶ furti nomine rapina ⁊ quicquid proximo aufer
tur illicite in prohibitione decalogi continet. xiiij
q. v. penale.
¶ q̄tūcūq; parum quis abſtulerit furti nomen in-
currit. xiiij. q. v. c. vlti. de pe. di. i. §. vulgaris.
¶ non furtū ſ; mens furantis attenditur. xiiij. q.
vltima. c. vlti.
¶ furtū non facit neceſſitas; ſed voluntas. de con
ſe. di. v. diſcipulos.
¶ cum pro neceſſitate vite alienum tollitur q: tunc
oīa ſunt ꝯmunia: furtum non committitur. de cō
ſe. di. v. diſcipulos.
¶ qui vt elemoſinā faciat alienū accipit furtū ꝯmit
tit. xiiij. q. v. forte. xxxij. q. iiij. ſic non ſunt.
¶ non eſt furtum accipere ab inuito ſibi debitum
xiiij. q. v. non ſane.
¶ res egyptiorum aſportando furtū non commiſe-
runt filij iſrael q: domino omniū iubente parue-
runt. xiiij. q. v. dixit dominus.
¶ furem vel raptorem nullus debet defendere ſed
humanitatis cauſa poteſt pro ipo intercedere. xiiij
q. vi. c. ſi res. ⁊ c. hi qui.
¶ fures vel latrones quia infames ſunt nec accuſa
re nec teſtes eſſe poſſunt. iij. q. v. conſtituimus.
¶ furtum ex auaritia cōmiſſu; grauius punitur q̄
qd̄ fit ex inopia. xij. q. ij. fraternitatis.
¶ epiſcopus rerum eccleſie dilapidator tanq̄ fur a
ſuo honore eſt deponēdus. x. q. ij. c. vlti. xij. q. ij. i
legibus.
¶ preſbiter in furto deprehenſus ab omni honore
deponitur. lxxxij. di. preſbyter.
¶ prelatus eſt fur qui non curat de ouibus vel non
intrat per hoſtiu; in officio prelature. xxiiij. q. iiij
tres perſonas.
¶ furtiua vſurpatio ꝑiudiciū nō generat. xciij. di.
illud.

Futurū. ¶ futura ſciī expedit ⁊ mō dubito
ſūt iq̄rēda. i. q. vi. ꝯuenientib⁹ i pn.
¶ futura non ſunt per ſortilegia inueſtigāda. xxvi
q. ij. non ſtatim. ⁊ duo. c. ſe.
¶ curioſitas eſt per conſtellationes futura īueſti
gare. xxvi. q. ij. ſors. §. his ita.
¶ futura nō ſunt iueſtigāda per auguria vel ꝑ alia
rum artiū magica; documēta. xxvi. q. ij. illud.
¶ oīa predicta futura inquirere eſt ydolatrie deſer
uire. xxvi. q. ij. ſed ⁊ illud.
¶ auſpitia ⁊ augurationes oracula ⁊ nigroman
tia per que hoīes futura inq̄runt; inualuerunt ex
arte demoniaca. xxvi. q. ij. qui ſine ſaluatore.
¶ ex inſpectione futurarum; futura non ſunt q̄ren
da. xxvi. q. v. aliquanti.
¶ demones cum ex acumine ſenſus ⁊ celeritate mo
tus ex diuturnitate tēporis ipis ante cognita ho-
minibus aliqua prenunciant: futura videntur ꝑ-
dicere. xxvi. q. iiij. ſciendum. per totum capl;.

Generatio. ¶ generatio eſt
duplex: videlicet
carnalis que eſt a patribus per ſucceſſio-
nem: ⁊ ſpūalis que fit per baptiſmi gene
rationem. xxij. q. iiij. recurrat. de conſe. diſt. iiij.
regenerante.
¶ in generatione carnali quādoq; de malis naſcū
tur boni. quādoq; de bonis naſcunt̄ mali. q̄doq;
de bonis boni: ⁊ de malis mali. xxxij. q. iiij. recur
rat. xlvii. di. q̄tūlibet. lvi. di. naſci. ante fi.
¶ naſci de adulterio nō eſt culpa naſcentis ſ; eius

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

qui generauit.lvi.di.naſci.

¶ vndecũq3 generentur homines honeſti ⁊ ſalui erũt ſi parẽtum vitia nec ſectãtur.lvi.di.vndecũ q3.⁊.c.dominus noſter.

¶ multi ſummi põtifices ⁊ epiſcopi ſunt ex pſbyteris generati.lvi.di.c.i.⁊.c.oſius.

¶ ideo quidam vſq3 ad quartam generationem eccleſiam dei intrare prohibẽtur donec culpam auctorum multipliciter ſucceſſio generationis aboleat.i.q.i.cito.

¶ generatio ſpũalis q̃ ẽ per baptiſmũ facit remiſſionẽ oium peccatoꝝ.de ↄſc.di.iiii.regenerãte.

¶ baptiſmus ioãnis nõ erat ſufficiẽs ad ſpũalem generationẽ.de cõſc.diſt.iiii.nõ regenerabãtur.

¶ xp̃us ſuo baptiſmo hoĩes ad ſpũalem generationem ꝓuocauit.de cõſc.di.iiii.nõ regenerabãtur.

Genua. ¶ genua a feſto paſce vſq3 ad feſtũ penthecoſtes incluſiue in ſignuȝ reſurrectionis dominice ad horas non ſunt flectenda.lxxvi.di.c.ieiunium.§.non autem.⁊.c.ſcire.xxx.di.ſiquis presbyter.§.ſimiliter.

¶ nec die dominico nec in alio feſto ſanctorum genua flectenda ſunt orando.xxx.di.ſiquis presbyter.de conſe.di.iij.quoniam ſunt.

¶ in diebus ieiuniorum genua flectere peccatores debent.xxvi.q.vij.ſacerdos.

Geſtus. ¶ geſtus exterior corporis qualitateȝ indicat mentis.xli.di.cleric⁹ §.ſicut ergo.

¶ geſtus irreprehẽſibilis ſi diſſolutus vel mollis eſt indicat laſciuiam: ſi fractus indicat ſuperbiã. ſi citus ĩdicat ĩpetuoſitatẽ: ſi tardus ĩdicat pigritiam.xli.di.parſimoniã.⁊.c.clericus.§.ſicut ergo.

Gladius. ¶ gladius eſt duplex.ſ.materialis ⁊ ſpũalis.xxiij.q.viij.§.i.xvi.q.vi.auctoritatem.circa fi.

¶ xp̃s nõ venit ĩ terrã mittere gladiuȝ materialem ſed ſpũaleȝ.xxxiij.q.ij.interfectores.§.in hoc.

¶ eccleſia non habet niſi ſpũalem gladium: q2 non occidit ſed viuificat.xxxiij.q.ij.inter hec.xvi.q.ij.viſis.in fi.xxiiij.q.i.ſi petrus.

¶ materialis gladius prelatis in exẽplum patientie inhibetur.ſpũalis vero qui eſt verbũ dei exerceri precipitur.xxiij.q.i.§.i.⁊.q.viij.§.i.

¶ eccleſia criminoſos non materiali ſȝ ſpũali gladio feriri iubet.xxxiij.q.ij.interfectores.§.in hoc.

¶ prelati eccleſie de mandato pape poſſunt res eccleſie materiali gladio defendere.xv.q.vi.auctoritatem.circa fi.

¶ poteſtates ſeculares ideo non ſine cauſa gladiũ materialem portant q2 in malefactores ire dei exiſtunt miniſtri.xxiij.q.v.non ſolum.⁊.c.ſunt quedam.⁊.q.iiij.queſitum.⁊.c.ſicut.in fi.

¶ ſecularis poteſtas cũ gladium vin. icte reſpuit: occaſionẽ peccãdi tribuit.xxiij.q.iiij.eſt iniuſta.

¶ ille gladium materialẽ cum culpa accipit qui ſine poteſtate conceſſa a ſuperiore in ſanguinem alterius armatur.xxiij.q.iiij.ille gladium.

Gloria. ¶ gloria ẽpiſcopi eſt in pauperib⁹ ſubuenire.xij.q.ij.gloria.

¶ predicator gloriã ſuã euacuat q̃ñdo non ꝓ eterno ſȝ pro tẽporali fructu laborat.i.q.ij.ſacerdos.i fi.

¶ in lata gente eſt gloria regis: in diminutiõe plebis eſt contritio principis.i.q.iiij.eccleſia.§.itẽ dauid.poſt me.

¶ nihil ẽ illo paſtore deterius qui luporuȝ laudib⁹ gloriatur.lxxxiij.di.nihil.⁊.vi.q.i.ſunt plurimi.

¶ melior eſt in malefactis humilis confeſſio q̃ ĩ bonis ſuperba gloriatio.xi.q.iij.iniuſtum.

Gratia. ¶ gratia dicitur eo q2 gratis dat̃ vel recipitur gratia aliter non eſt.i.q.i.c.i.

¶ gratia non generis nobilitate: ſed virtute comparatur.xl.di.illud.

¶ nullus niſi purgetur a vitijs gratiã dei poteſt accipere.de pe.di.i.alij econtra.§.nõ poteſt quis.

¶ ſicut ſol equali luce ſuper oẽs radiat: ſic gratia dei ſine perſonarum acceptione equaliter omnib⁹ infunditur.de conſe.di.iiij.nec q̃q̃.

¶ gratie plenitudo adiectione nõ indiget nec vlla reqrit ↄmendationis augmenta.vi.q.ſi oĩa.

¶ q̃tũcũq3 occulta loca aiaȝ ſine gratia ſaluare nõ poſſunt: q2 de paradiſo homo: ⁊ angelus de celo peccando cecidit.xl.di.quelibet.

¶ gratia dei dat fidem ⁊ facit remiſſionẽ peccatorum.de conſe.di.iiij.gratia que.

¶ gratia xp̃i non ſolũ facit malum vitare ſȝ etiam bonũ facere.de conſe.di.iiij.placuit.⁊.c.ſe.

¶ gratias deo ⁊ hoĩbus pro beneficijs agere debemus.xvi.q.i.reuertimini.

¶ de aduerſitatibus ⁊ paſſionibus deo gratias referre debemus.xxi.q.vlti.c.vlti.

¶ ſine gratia mandata dei ĩ adimpleri non poſſunt de conſe.di.iiij.c.vlti.

Gradus. ¶ gradus ĩ eccl̃ia diuerſi ⁊ ſtatus vnitatẽ eccl̃ie ↄſeruãt.di.lxxix.ad hoc.xciij.di.a ſubdiacono.l.di.in capite.

¶ in ſingulis gradibus ordinum conferendis dilationis tempora ſunt obſeruanda.lxxvij.diſ.in ſingulis.⁊.c.ſe.

¶ ad ſingulos gradus ordinum recipientium etas eſt ſeruanda.lxxvij.di.per totum.

¶ ad gradum diaconatus ⁊ ſupra nemo eſt promouendus niſi preeunte continentia fuerit approbatus.lxxvij.di.quicũq3.

¶ ad ſuperiorem gradum ſacerdotij nullus debet exponi niſi ab inferiori ordine gradatim aſcendẽdo.lix.di.per totum.

¶ apud deũ non gradus altior ſȝ vite melioris actio ↄprobat̃.xxiii.q.iiii.ſicut ꝑ excellentiam.

¶ gradus ſunt non ſolum inter virtutem ⁊ virtutem ſȝ etiã ĩ vna eadẽq3 v̾tute.de pe.di.i.ego ſuȝ panis.§.hec que.⁊.c.dum ſanctam.

¶ non ſolũ ſunt ĩ virtute gradus ſȝ etiã in peccato.de pe.di.ij.ſicut tribus.§.non eſt mirum.

¶ trib⁹ gradib⁹ ad peccatum peruenit̃: ſuggeſtiõe

delectatione ⁊ conſenſu. de pe. di. ii. ſciendū. ⁊. c. ſicut tribus.

¶ olim vſq; ad ſeptimū gradū conſanguinitatis ⁊ affinitatis matrimoniū contrahi impediebatur. xxxv. q. iij. contradicimus. ⁊. q. viij. per totum.

De computatione conſanguinitatis ⁊ affinitatis habes. xxxv. q. iij. cōtradicimꝰ. ⁊. q. iiij. ⁊. q. v. ꝑ totū

Grāmatica. ¶ grāmatica ad meliores vſus aſſumpta aie ſaluti nō īfert detrimētū. xxxvij. di. ſi qs grāmaticā.

¶ epo vel alio prelato eſt reprehēſibile ōmiſſo euāgelio vel alia ſacra ſcriptura populo grāmaticam exponere. xxxvij. di. turbat. §. cum ergo. lxxxvi. di. cum multa.

¶ epi vel preſbyteri ſi cadunt in grāmatica nō ſūt a ſapientibus irridendi q: plus penſanda ſunt vitia morum ꝙ verborum. xxxviij. di. ꝗuis. §. ſ; licet. ⁊. c. ſedulo.

¶ ſi aliquādo ſancti viri loquūtur ꝑ barbariſmos ⁊ ſoleciſmos; non ſunt ꝓp h deſpiciendi. xxxviij. di. ſedulo. ⁊. c. ſe. de conſe. di. iiij. retulerunt.

¶ indignū ē verba celeſtis oraculi reſtringi ſub regulis donati. xxxviij. di. indignū. i. q. i. marchion

Grex. ¶ ſicut grex ex vna morbida oue polluitur: ſic ex prelato īmundo plures inficiuntur. xlv. di. ſed illud. in fi.

¶ prelati tanꝙ arietes ducatum gregi prebere debent. vij. q. i. ſciſcitatis.

¶ languente paſtore grex inſidiatorū dentibus laniandus exponitur. vij. q. i. ꝗuis.

Guerra. ¶ guerra quādoq; imittitur propter populi peccata. xxiij. q. v. remittuntur. per totū. c. vlti. di. ſi gens.

De hac materia habes vbi agitur de bello.

Gula ¶ gula eſt mater luxurie: q: venter ⁊ genitalia ſunt vicina mēbra. xliiij. diſ. §. i. cum autem. de conſe. di. v. nihil.

¶ gula ſic in vilibus vt in precioſis attenditur. xli. di. delitie. ⁊. c. quiſquis.

¶ quinq; ſunt ſenſus gule: videlicet acuratius cibo intendere. lautiora excogitare. in cibo tempus preuenire. ad cibum nimium eſtuare. de cibo plus ſumere. de conſe. di. v. quinq;.

¶ gula de paradiſo primum hominē expullit. xxxv di. ierto.

¶ gula groſſum ſenſum generat. xliiij. di. non liceat. §. ſi ergo.

¶ gula morbos facit: moleſtias ingerit: egritudines generat. de conſe. di. v. nihil. ⁊. c. ne tales.

¶ guloſi non aliter feſta ſanctorum putant celebrare: niſi gule deſeruiant. xliiij. di. §. i. in fi.

¶ egritudines quas gula infert fames curat. de cōſe. di. v. legimus.

Habere. ¶ habere poteſt eccleſia proprium exēplo domini. xij. q. i. exemplū. ⁊. c. ſe.

¶ perfecti propriū non habent nec habere concupiſcunt: qui non ſuorum ſed cōmuniū ſunt poſſeſſores. i. q. ij. ſacerdos.

¶ religionē profeſſi proprium habere non debent. xij. q. i. ſcimus. ⁊. iij. c. ſeq. c. habebat. ⁊. c. ſe. xiij. q ij. ꝙ ſit. §. nullus.

¶ habentibus elemoſinam dare nihil aliud eſt ꝙ perdere. i. q. iiij. paſtor.

Habitatio. ¶ habitatio vera xp̄i ē eccleſia que fidē ipſius ſeruat xxiiij. q. i. que dignior.

¶ deus non habitat in illis qui per ſupierbie ſingularitatem ſe a melioribus diuidunt. xxiiij. q. audiuimus. ante me.

¶ ſicut filij iſrael diſperdere non potuerunt yebuſeos eos quin in medio ipſorū habitarent: ſic boni non poſſunt euadere falſos xp̄ianos. xi. q. iij. nolite recedere. per totum. c.

¶ nō poſſunt cum deo toto corde habitare qui feminaꝝ acceſſibus copulant. xxxij. di. hoſpiciolū.

¶ nullus clericus cū extranea femina debet habitare. lxxxi. di. clericus. ⁊. ij. c. ſe.

¶ monachi cum monialibus in vno loco non debent habitare. xviij. q. ij. i nullo loco. ⁊. iiij. c. ſe.

¶ habitatores ꝓponuntur extraneis ī pluribus. in conſtitutione archidiaconi. xciij. di. legimus.

Item in conſtitutione yconomi. lxxxix. di. q:.

Item in epiſcopo eligendo. vi. di. §. econtra beatꝰ nicolaus. ⁊. iiij. c. ſe. vij. q. i. remoto.

Item in abbatis electione. xvij. q. ij. ꝙ ſit.

Item in epiſcopi accuſatione. ij. q. vij. querendum.

Item in defuncti epiſcopi rerum conſeruatione. xij. q. ij. non liceat alicui.

Habitus. ¶ habitus clerici non in veſtibus nec in calciamentis decorem d; pretēdere. xli. di. clericus. ⁊. §. ſe. ⁊. c. per ſimoniam.

¶ clerici in habitu ſuo nec ſyriciis nec aureis iextturis nec in ſumitate veſtrumentorū varioꝝ colorū ornamentis vti debēt. xxi. q. iiij. oīs iactātia. iiij c. ſeq.

¶ religioſorum habitus non debēt eſſe notabilis diuerſi coloris ſed conueniens penitentie ⁊ deuotioni. xx. q. i. vidua.

¶ religioſus habitum profeſſionis ſue tam ī lecto ꝙ in alijs locis d; differre. xx. q. i. vidua.

¶ mulier que ꝓpter luſū habitum hominis virilē aſſumit anathema icurrit. xxx. di. ſiqua mlier.

Heli. ¶ hely ſacerdos ſanctus fuit: ſed q: filios non erudiuerit ſuppinus cecidit xxxvij. di. legant.

¶ ſicut propter filiorum hely peccatū: hoīes ad ſacrificiū dei detrahebant: ſic prauis exēplis prelatorum quotidie peiores fiūt. l. di. de his vero.

¶ ſicut ex peccato filiorum hely ī manu hoſtiū populus corruit: ſic plebs peccata prelatorum luit. i. q. iiij. eccleſia.

Helias. ¶ helyas vt oſtēderet illū verū deum eſſe quē colebat orauit igne celeſti quinquagenarios ꝯſumi. xxij. q. iiij. ſi illic